

Bønn: Kjære himmelske Far, du har kalt oss til å arbeide i din kirke på jorden. Takk for at ingen er for små, og ingen er for ubetydelige til å være med å arbeide i din vingård. Må du velsigne det ord jeg skal tale, må du velsigne hver og en som har møtt fram til gudstjeneste i dag. Amen.

Prekentekest: Matt 20,1-16

Jesus sa: «Himmelriket er likt en jordeier som gikk ut tidlig en morgen for å leie folk til å arbeide i vingården sin. Han ble enig med arbeiderne om en denar for dagen, og sendte dem av sted til vingården. Ved den tredje time gikk han igjen ut, og han fikk se noen andre stå ledige på torget. Han sa til dem: 'Gå også dere bort i vingården! Jeg vil gi dere det som rett er.' Og de gikk. Ved den sjette time og ved den niende time gikk han ut og gjorde det samme. Da han gikk ut ved den ellevte time, fant han enda noen som sto der, og han spurte dem: 'Hvorfor står dere her hele dagen uten å arbeide?' 'Fordi ingen har leid oss,' svarte de. Han sa til dem: 'Gå bort i vingården, dere også.'

Da kvelden kom, sa eieren av vingården til forvalteren: 'Rop inn arbeiderne og la dem få lønnen sin! Begynn med de siste og gå videre til de første.' De som var leid ved den ellevte time, kom da og fikk en denar hver. Da de første kom fram, ventet de å få mer; men også de fikk en denar. De tok imot den, men murret mot jordeieren og sa: 'De som kom sist, har arbeidet bare én time, og du stiller dem likt med oss, vi som har båret dagens byrde og hete.' Han vendte seg til en av dem og sa: 'Venn, jeg gjør deg ikke urett. Ble du ikke enig med meg om en denar? Ta ditt og gå! Men jeg vil gi ham som kom sist, det samme som deg. Har jeg ikke lov til å gjøre som jeg vil med det som er mitt? Eller ser du med onde øyne på at jeg er god?' Slik skal de siste bli de første, og de første de siste.»

Slik lyder Herrens ord.

Hva vil det si å se med onde øyne? Blikket avslører mye. I alle fall så sant de som retter blikket mot en ikke bærer solbriller eller er pokerspillere. Det finnes personer som er utrolig flinke til å skjule det som blikket normalt avslører. Et øvet øye ser likevel de små tegnene, den lille mimikken i ansiktet, pupillen som i et øyeblikk utvider seg, eller trekker seg sammen. Å se med onde øyne er ikke bare et øyeblikks spontane formørkelse i ansiktet fordi en føler seg provosert, men kanskje først og fremst det onde blikket som sendes mot en person når denne ikke ser det.

Den som ser med onde øyne har et horn i siden til sin neste. Kanskje er det misunnelse. En føler seg urettferdig behandlet. Vi ser det så tydelig på små barn. Den ene har fått noe som den andre ikke fikk. Men det er forskjell på barn. Noen dyrker følelsen av urett og bærer vedvarende nag til den andre. Dette gir seg for jenter utsalg i intriger og baktalelse. For gutter en real slåsskamp, sånn satt på spissen. Alle har vi sikkert utallige eksempler på dette fra vår egen oppvekst. Barn er ikke alltid så flinke til å skjule sin agenda, selv om noen lykkes godt med det også.

På godt og vondt er voksne i grunnen de samme en var som barn. De som var kjærlige og omsorgsfulle og så det beste i sin neste, har i mange fall fortsatt med det. De som tok vare på følelsen av misunnelse og hadde vanskelig for å tilgi og legge ting bak seg, har dessverre også i stor

utstrekning fortsatt med det. Det siste er trist, selvsagt for de som blir sett på med onde øyne, men fremfor alt trist for de som rammes av sin egen uforsonlighet og de vonde følelsene som styrer.

Man kan glede seg med tanke på hevn, og dyrke opplevelsen av urettferdig behandling eller misunnelsen for den saks skyld, men det binder destruktivt og ødeleggende. Er det rart det er krig i verden, når vi ser på hvor mange i dette lokalsamfunnet som har et horn i siden til noen eller ikke er på talefot, fordi en kjenner aggresjonen og følelsen av urett bare med tanke på sin neste. Det er minst like ille andre steder i verden.

Denne ringen fikk jeg av en asylsøker (Vise ringen). Steinen er hentet fra Genesaretsjøen. Den sies å ha magiske egenskaper. Den beskytter mot onde øyne, fikk jeg vite. I folketroen er det et element av overtro og magi i dette med onde øyne. Jeg fikk ringen med det rådet at jeg skulle gå med den bestandig. Jeg har latt den ligge i en skuff inntil jeg tok den fram i dag. Jeg kommer til å legge den tilbake på samme sted etter gudstjenesten, fordi jeg tenker det blir galt å søke sikkerhet i magi og slike ting når jeg som kristen har min sikkerhet hos Gud.

Vi har tross alt en Far i himmelen med omsorg. Han lar oss ikke bestandig være fri for andres onde øyne. Det kan hende at urett rammer kristne. Vi har ikke minst sterke vitnesbyrd fra den forfulgte kirke i verden. Det er ufattelig mange som har måtte lide mye urett på grunn av troen. Så ser vi også at i samfunn der det før var vanlig med blodhevn, der møtes nå urett med forsoning etter at mennesker har blitt kristne. Det harde steinhjertet er blitt byttet ut med et hjerte av kjøtt og blod. Uretten og de vonde følelsene har man fått legge over på Jesus. Man har lært å be Fadervår: «Forlat oss vår skyld, som vi òg forlater våre skyldnere.» Matt 6,12.

I den lignelsen Jesus fortalte møter vi en mengde ulike arbeidsfolk. Alle fikk avtalt lønn og arbeidsbetingelser på forhånd. Vi møter en ryddig arbeidsgiver. Alt er avtalt og rettferdig. Det syntes alle da de inngikk avtalen, men etterpå var ikke alle enige. Hva hadde skjedd underveis? Jo, vi skal huske på at det den gang var vanskelig nok for vanlige arbeidsfolk å få endene til å møtes økonomisk. Og da tenker jeg på å få penger til mat og klær for familien. Det var mange som søkte arbeid, og vi kan jo tenke oss at fortvilelsen og mismotet økte med jo lengre det ble på dag. Man måtte jo ha en dagsarbeiders lønn for å brødfø kone og barn, kanskje gamle foreldre og svigerforeldre.

Så møter vi altså en arbeidsgiver som ikke har fokus på størst mulig fortjeneste for bedriften, men på arbeidstakernes ve og vel. Riktignok trenger han mange i jobb, og det er garantert viktig arbeid som skal gjøres. Noen ble tidlig med og fikk en lang arbeidsdag, mens andre fikk kort. Lønnen ble den samme. Og det er klart overraskende ut fra hva man var vant med, men sett fra en annen synsvinkel. Det var noen hjemme som trengte inntekt. Det var noen hjemme som ba til Gud om daglig brød. Det var barn som vokste ut av klærne og trengte nye. Vi skjønner fort at denne arbeidsgiveren ikke er som arbeidsgivere flest.

Det er menneskelig å sammenlikne seg med andre. Det er også menneskelig å vinkle en slik sammenlikning slik at en selv kommer uheldig ut. Det er alltid andre måter å sammenlikne på. Det er ikke minst

også andre en kan sammenlikne seg med og finne ut at en selv er den privilegerte. Som kristne skal vi også se vår sak i et større perspektiv. Det er et privilegium å få være et Guds barn. Det er av Guds godhet vi har fått del i frelsen. Som kristne har vi en lys, lys framtid og en hel himmel i vente når den tid kommer. For andre er det annerledes. Når vi ser våre liv i et slikt perspektiv, hva gjør det da om vi må tåle urettferdig behandling en tid? Hva betyr det om vi mister en tusenlapp når vi snart har vunnet en milliard? Forsakelse er et ord.

Paulus er inne på dette med å gi avkall på noe for å få noe annet og større. En idrettsmann må nekte seg alt for å delta og vinne (1 Kor 9, 24-27). Det målet han ser langt framme er motivasjonen. Som kristne er vi også på vei mot et mål som er større. Da må vi legge av alt som hindrer oss i å nå målet. Misunnelse, baktalelse, hat og fiendskap er slike ting. Vi kan aldri vinne om vi drasser på en 30 kilos ryggsekk. Men vi er invitert til å legge den fra oss ved Jesu kors.

Nattverden er en slik anledning. Da trer du fram for Herren selv. Du mottar hans forsoningsverk i brødet og vinnen. Med sitt eget legeme og blod betalte han for all urett. I dette offeret er også den enkelte av oss regnet med.

Hvorfor stråler det ut lys og farger fra korset midt i altertavla i glassmaleriene i Rjukan kirke? Det snakket vi om, noen konfirmanter og jeg på torsdag. Vi kom fram til noe i retning av at for den som opplever korset og forsoningens frigjørende kraft, så vil korset oppleves som noe gledelig, lyst og strålende. Og nettopp det inviteres vi til i dag å oppleve.

Korset står der som forsoningens store merke. Det peker rett opp og ned på forsoningen mellom Gud og mennesker, og det peker med tverrbjelken horisontalt ut fra person til person og minner oss om at forsoningen med medmennesker og forsonet med Gud hører sammen.

Så har vi da når alt kommer til alt ikke mottatt så mye ut fra hva vi har gjort oss fortjent til. De store tingene i livet har vi bare fått, slike ting som livet selv og frelsen i troen på Jesus. Dertil har vi en omsorgsfull Far som unner sine barn mye godt. La det gjøre oss ydmyke i forhold til vår plass og oppgave som arbeidere i Herrens vingård.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.

